

21.2.2022

Maa- ja metsätalousministeriö

Asiakirjan viite: Lausuntopyyntö 16.12.2021, dnro VN/3713/2020

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi

Maa- ja metsätalousministeriö on 16.12.2021 päivätyllä lausuntopyynnöllä pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi. Lausuntona luonnoksesta Rauman kaupungin ympäristöterveydenhuolto esittää seuraavaa:

Lakiluonnoksen 9 §:n luettelo järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista on laadittu hyvin suppeaksi. Luettelo on suppeampi kuin Ruokavirasto laatimassaan valtakunnallisessa eläinlääkintähuollon ohjelmassa on katsonut hyvän peruseläinlääkäripalvelun tasoksi. Siitä puuttuu suuri osa tavallisia toimenpiteitä, kuten esim. peruskirurgisena toimenpiteenä ihokasvaimen poisto. Koiran keisarileikkausta tai sterilisaatiota ei voida pitää vaativiin leikkauksiin rinnastuvina toimenpiteinä.

Lakiluonnoksen jatkovalmistelussa on syytä huomioida, että yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien mahdollisuudet tarjota palveluja voivat joillakin alueilla olla rajoitettuja. Rauman kaupunki ja Etelä-Satakunnan ympäristötoimisto ovat yhdessä käyneet alustavia neuvotteluja yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien kanssa pieneläinpäivystyksen ulkoistamisesta osittain tai kokonaan. Yksityinen toimija ei ole pystynyt tarjoamaan palvelua. Myös muilla lähiseudun yhteistoiminta-alueilla on ollut vaikeuksia pieneläinpäivystyksen ulkoistamisessa.

Yksityisillä eläinlääkäripalvelujen tuottajilla ei ole velvollisuutta palvelujen tuottamiseen eikä kiireellisen eläinlääkäriavun järjestämiseen. Lakiluonnoksessa säädetään järjestäjän vastuusta huolehtia järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen saatavuudesta virka-aikaan ja kiireellisen eläinlääkäriavun saatavuudesta virka-ajan ulkopuolella. Kiireellisen eläinlääkäriavun järjestäminen edellyttää, että järjestäjällä on palveluksessaan riittävästi osaavaa henkilökuntaa sekä tarvittavat toimitilat ja työvälineet.

Kunnallisen eläinlääkäripäivystyksen ylläpito edellyttää sitä, että kunnat pystyvät jatkossakin rekrytoimaan osaavaa eläinlääkäriä työvoimaa. Siksi on syytä huolehtia siitä, että kunnaneläinlääkäreillä on mahdollisuus riittävään toimeentuloon ja mielekkääseen tehtävänkuvaan. Jos kunnaneläinlääkäriä praktiikkaa liiaksi rajoitetaan ilman palkkausjärjestelmään tehtäviä muutoksia, se vaikuttaa lähes varmasti kunnaneläinlääkäriä ansiotasoon. Jos kunnaneläinlääkäreillä ei ole mahdollisuutta saada kokemusta esimerkiksi leikkausten tekemisestä ja kuvantamistutkimuksista virka-aikana, ei voida odottaa, että näitä toimenpiteitä tehtäisiin päivystysaikana.

21.2.2022

Jos järjestämisvastuuta rajattaisiin nyt esitetyllä tavalla, ei järjestäjällä tulevaisuudessa ole käytettävissään sellaista henkilökuntaa, sellaisia tiloja tai sellaisia välineitä, jotka mahdollistaisivat järjestämisvastuussa määriteltyä laajemman palvelutarjonnan. Järjestämisvastuun rajoittaminen aiheuttaisi vääjäämättä sen, että kunnallisilla eläinlääkäreillä nyt oleva ammattitaito rapautuisi. Hoidettavat toimenpiteet yksinkertaistuisivat rutiininomaisiin rokottamisiin, lopettamisiin ja verinäytteiden ottamisiin.

Lakiluonnoksen mukaan esimerkiksi koiran keisarileikkaus ei kuulu järjestämisvastuuseen. Jos myöskään yksityiset eläinlääkäripalvelujen tuottajat eivät tarjoa alueella mahdollisuutta koiran keisarileikkaukseen esim. päivystysaikana, jäävät vaihtoehdoiksi pitkä kuljetus suuren kaupungin palvelutuottajalle, jos eläin on riittävän kuljetuskuntoinen, tai eläimen lopettaminen.

Järjestäjän toiminnan kannalta on erittäin ongelmallista, jos ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen sisällä tulee sovellettavaksi erilaisia rajoituksia järjestämisvastuuseen. Yksityisten palvelujen tarjonta yhteistoiminta-alueilla voi olla hyvin vaihtelevaa. Yhteistoiminta-alueella voi olla toisaalta kuntia, joissa yksityisiä palvelujen tarjoajia ei ole lainkaan, ja toisaalta kaupunkikuntia, joissa on saatavissa erityistason palveluja. Jos järjestämisvastuu rajataan eri alueilla eri tavoin, asetetaan viranhaltijat erilaiseen asemaan sen mukaan, missä toimipisteessä he työskentelevät. Järjestely vaatisi erityistä huolellisuutta esimerkiksi sijaisuuksien hoitamisessa, jotta sijainen olisi aina tietoinen järjestämisvastuun laajuudesta kussakin toimipisteessä. Vaikeita tulkintakysymyksiä voisi tulla silloin, jos esimerkiksi kaupunkimaisella alueella työskentelevän viranhaltijan sairastumisen tai vastaanottoaikojen puutteen vuoksi potilaita ohjattaisiin maaseutumaisella alueella toimivan kollegan vastaanotolle.

Nykymuotoisesti toteutetut eläinlääkäripalvelut antavat myös vähävaraisemille eläinten omistajille mahdollisuuden hoitaa eläimensä asianmukaisesti. Näillä palveluilla on suuri merkitys eläinten terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisessa.

Katsomme, että ehdotettu lakiluonnos rajoittaa kunnan järjestämisvastuun piiriin kuuluvaa palvelua enemmän kuin olisi välttämätöntä. Lakiluonnoksen jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon edellä mainitut kiireellisen eläinlääkäriavun järjestämisen haasteita, osaavan työvoiman saantia, kunnaneläinlääkäreiden osaamisen ylläpitämistä ja järjestämisvastuun rajauksen epäselvyyttä koskevat näkökohdat. On huomioitava, että julkisella sektorilla toimivalla järjestäjällä ei ole mahdollisuutta kerran alas ajettujen henkilöstö-, tila- ja laiteresurssien nopeaan palauttamiseen, jos yksityisten eläinlääkäripalvelujen tarjonta alueella äkillisesti poistuu tai vähenee.

Mari Nevanpää
kunnaneläinlääkäri

Tiina Laitala
ympäristöterveydenhuollon johtaja